

גליון
**מעיונא
דמלכא**

♦ ג ♦

שיעורי הקדמה ללימוד
תורת החסידות
מב"ק מוהן אדמו"ר שליט"א

יו"ל ע"י
מכון 'שפה ברורה'
דחסידי קאסוב

כל הוצאות עדיבת זהו"ל של הגליון

נתגדב ע"י

ידידינו היקר שביקרים
דודף צדקה וחסד בכל מאדו זהונו
בונה ומקים עולמות של תורה וחסד
איש האשכולות העושה גדולות

הרוצה בעילים שמו

לע"נ

הרה"ח מו"ה מרדכי ב"ר חיים אריה ע"ה
וזהונו מרת טובא רבקה בת ר' יעקב יואל ע"ה

הרה"ח מו"ה שלום נחמן ב"ר חיים ע"ה
וזהונו מרת דבורה בת ר' משה אהרן ע"ה

וזהונו מו"ה חיים אליהו ב"ר זאב ע"ה
וזהונו מרת שיינדל בת ר' אלעזר ליפא ע"ה

זכות הפצת מעיינותיו של אור שבעת הימים מרן הבעל שם הק'
ותלמידיו ז"ע, יגן בעדיו שירוזה רב נחת דקדושה מכל יוצ"ח ושיתברך בכל
מעשי ידיו בשפע ברכה, והצלחה בכל עסקיו, וימצא חן וחסד
בעיני אלקים ואנשים בכל הפציו, מתוך עושר
ואושר שלות הנפש והרחבת
הרעת כל ימי חייו

**כל הזכויות שמורות
לקבל הגליון מדי שבוע בשבוע**

ע"י e-mail

יש לפנות להמערכת

במס' 917-686-5892

או אל toraskosov@gmail.com

נערך ונסדר ע"י:

ישר
Publishing & Production
718.484.2189

יסודות והקדמות ללימוד ספרי החסידות

אי"ן מזל לישראל

חלק א

הביטול להשי"ת ב'מדת האין',
שוברת את כל המידות הרעות*

ספרי חסידות אינם מרבים לדבר מעניני תיקון המידות

ההזגה בספרי רועי החסידות לדורותם, החל מתורתו של מרן ה'בעל שם טוב הקדוש' זי"ע ועד תלמידיו ותלמידי תלמידיו אחריו, יכול להבחין בנקל, כי בשונה מרבותינו בעלי המוסר שהרבו לדבר ולברר כיצד מתקנים את המידות הרעות שאדם נולד עמם - 'עיר פרא אדם יולד' (איוב יא יב), בספרי החסידות - לעומתם, כמעט ואין כל הרחבה בגנות המידות הרעות המסודרים יפה לאורך שערי ה'ארחות צדיקים', ולא הביאו אופנים ודרכים כיצד לתקנם ולעדנם^א, זולת בשני מדות שעמדו ודברו עליהם רבות מספור, מדת הגאווה ומדת הענוה, וגם אז יראה המעיין, שהענוה והגאווה במשנתם, היא שונה ממה שאנו מפרשים כענוה וגאווה. ונבוא היום אל העין להתבונן בענין זה, כיצד יתכן - כפי הנראה במושכל ראשון,

ב. ראשית הכל נקדים, כי חלילה לומר שתלמידי ה'בעל שם טוב הקדוש' וההולכים בדרך החסידות לא עמלו לזכך גופם ולשבר את מידותיהם

א. מפני אריכות הדברים חילקנו את השיעור לשני גיליונות, כדי להקל על הלומדים, ודברי תורה עשירים ועניינים במקום אחד.

שתורת החסידות ממעטת לדבר מענינים שהם קודמים לתורה (תנא דבי אליהו רבה פרק א). ועוד נבקש לדעת, מה יש בב' מדות אלו שרישומם ניכר לאורך ולרוחב בתורת החסידות, וישנם ספרים שלמים המדברים מענין ענוה ושפלות, כמו ספרי הרבי מלובלין זי"ע - 'זאת זיכרון', 'זכרון זאת', ו'דברי אמת'. או הספרים 'בת עין', 'ישמח ישראל' ועוד רבים, מה שלא מצינו בשום מדה למרות שהם חמורים ביותר כמו הכועס שנאמר עליו (זוהר הקדוש ח"א כז:) כאילו עובד עבודה זרה ועוד מאמרי חז"ל קשים מנשוא.

'מדת האין' מה היא

להבנת הענין יש להקדים שורש גדול המובא רבות בספרי החסידות בבואם לדבר מענין שפלות וענוה, והיא 'מדת האין', מדה שהיא 'עיקר יסוד ושורש העבודה' (אור לשמים פרשת בשלח הובאו דבריו בהמשך השיחה). ונבאר היטב מהי המדה הנעלמת ההיא, ובכך ניישב תמיהתנו מאי טעמא לא ראינו אריכות דברים בספרי חסידות על תיקון המידות זולת מעלת הענוה וגנות הגאווה.

עסקיו לעיין שעה או ב' שעות בכל יום במדה אחת עד שנתבררה אצלו צלולה גמורה, ובשבת בא תוספת קדושה בכל אדם לפי מדריגתו. וכל אדם הרוצה לעבוד את ה' מרגיש בעצמו בכל ערב שבת כשבא להתפלל מתעורר בו חשק יותר צריך לחזור ולחשוב במדה שלו כאמור'.

וכך גם מקובל שאמר הרה"ק בעל החידושי הרי"ם זי"ע (רמתיים צופים סימן ד או לז) 'שהיה כמה שנים עוסק בעבודה להשיג מדת עין טובה'. אבל מכל מקום לא מצינו בספריהם שהרבו לדבר מענין תיקון המדות.

הרעות, ומה לנו גדול ממה שכתב בספר הקדוש 'מאור עינים' (פרשת בשלח) שהמגיד הגדול ממעזריטש זי"ע עמל בכל יום ב' שעות לתקן מידותיו, ושכל אדם צריך לעבוד על זה: 'והנה מורי ורבי נשמתו בגנזי מרומים אמר דאיתא ב'זוהר הקדוש' (ח"א לא.) כי כל יום מימי השבוע קאים על מדה אחת וכו'. ואמר שצריך האדם לזכך מדותיו בכל יום דהיינו ביום א' מדת אהבה, ביום ב' מדת יראה, וכן כולם יראה על מדותיו לתקנם כאמור בכל יום מדה א' ביותר. ואם לא די לו יקום על המדה עד שיבררנה. ואמר מורי שהוא נהג כך בתחילה שהיה מפנה לבו מלמודו מכל

את ההגדרה ל'מדת אין' שייך לצמצם בתיבה אחת: 'ביטול'. שיבטל את מוחו ודעתו לגמרי לרצון השי"ת, לעשות רצונו ולעובדו בלבב שלם ללא קשר לכל הסובב אותו. שהאדם מגיע לידיעה ברורה, שהוא בשכלו הדל אינו יכול לעבוד את ה' ולהכיר גדולתו, ולכן הוא מבטל אף את שכלו שחננו השי"ת בו, שלא לעשות שום פעולה קטן כגדול בכל עת אלא מה שהשי"ת רוצה אף אם שכלו מורה לעשות אחרת, ומדה זו מכונה בספר 'המספיק לעובדי ה' לרבי אברהם בן הרמב"ם (פרק על הבטחון) בשם 'מעלת ההפקדה' שהיא גבוהה מכל מדות הבטחון בה', וכלשונו: 'המעלה הרביעית היא מעלת ההפקדה, ופירושה שיפקיד האדם את עניניו או אחד מהם בידי ה' יתעלה, ויערטל עצמו מכל צפיה ותשוקה עד שאחת היא לו אם ישיג דבר שהוא משתוקק אליו או אם ישיג את ההיפך ממנו, ונמצא מסתפק במה שגוזר ועושה ה' יתעלה. וזאת המעלה, אם אפשר למנותה עם מעלות הבטחון, הריהי העליונה שבכולן'. וזה לשון ה'קדושת לוי' (פרשת פקודי): 'כי יש אדם שעובד את הבורא ברוך הוא בשכלו שכל אנושי, ויש אדם שהוא מסתכל על ה'אין' כביכול וכו'. ובאמת זה האדם כשהוא במדרגה זו שיש לו עזר ה' להסתכל על ה'אין, אז השכל שלו הוא בטל במציאות'. היינו, שיש ב' מיני עבודות, יש דרך לעבוד את ה' במח, אבל יש למעלה מזה שמתבטלים לגמרי להשי"ת ומניחים גם את הדעת אצלו ית' גם ללא הבנה מדוע עשה ה' כן.

וזהו 'מדת ההשתוות' שהרבה לספר בשבחה ה'חובת הלבבות' (שער יחוד המעשה פרק ה), שיעשה תמיד רצון שמים בכל מדה ומדה שמוודד לו השי"ת, בין בימי הטובה ובין בימי הרעה, בין שיש סביבו בני אדם ובין שנמצא יחידי, כי מוברר אצלו כהוגן שהוא עבד נאמן של השי"ת ושום דבר בין השגה גדולה ובין להבדיל קטנות המוחין או הפרעה גשמית, יכולים למונעו מדביקות בהשי"ת. וכלשון ה'בעל שם טוב

המאורעות בשוה, כי אם אין אדם משתנה בפגעו בו מדת הדין, אין לה קיום להקללה וחולפת ועוברת ממנו,

ג. כמו שכתב ב'שפת אמת' (פרשת ראה תרל"ה): 'מדת השתוות, שמשבחין מאוד מדה זו, והיינו, לקבל כל

הקדוש' זי"ע בצוואתו: 'כתיב (תהלים טז ח) 'שויתי ה' לנגדי תמיד', 'שויתי' לשון השתוות, בכל דבר המאורע הכל יהיה שוה אצלו, בין בענין שבני אדם משבחין אותו, או מבזין אותו, וכן בכל שאר דברים, וכן בכל המאכלות, בין שאוכל מעדנים, בין שאוכל שאר דברים, הכל ישוה בעיניו, כיון שהוסר היצר הרע ממנו לגמרי, וכל דבר שיארע, יאמר הלא זהו מאתו יתברך שמו ואם בעיניו הגון וכו', וכל כוונתו לשם שמים, אבל מצד עצמו אין חילוק, וזה מדריגה גדולה מאוד'. והנה, אף ש'זה מדרגה גדולה מאוד'

בצוואתו: "השתוות, פירוש, שיהיה שוה אצלו אם יחזיקוהו לחסרון ידיעה, או ליודע בכל התורה כולה, ודבר הגורם לזה הוא הדביקות בבורא יתברך שמו תדיר, שמחמת טרדות הדביקות, אין לו פנאי לחשוב בדברים אלו, שטרוד תמיד לדבק עצמו למעלה בו יתברך שמו, ובכל דבר שיעשה, יחשוב בזה שהוא עושה נחת רוח לבורא יתברך שמו, ולא לצורך עצמו אפילו מעט, אפילו אם עשה שיהיה לו תענוג בעבודתו, לא יהיה לצורך עצמו'.

ובספר הקדוש 'דברי שלום' (פרשת שופטים) כתב וזה לשונו: 'אמר מורנו הרב רבי ישראל ז"ל מרוז'ין בשם מרן ה'בעל שם טוב', על פסוק (תהלים טז ח) 'שויתי ה' לנגדי תמיד', 'שויתי' לשון השתוות, בין ה' שיתנהג עמי במדת הרחמים, ובין 'לנגדי', שמתנהג עמי במדת הדין, שהוא נגד רצוני, הכל שוה אצלי, 'תמיד' אני מקבל באהבה ובשמחה. וזהו 'הוד והדר' וגו' (שם כא ו), פירוש, בין 'הוד' ביושר

אך חס ושלום אם האדם מתפעל יותר מדאי, בזה נוסף קיום וחיזוק להרע. וזה שאמרו (מגילה פ"ג מ"ו) 'אין מפסיקין בקללות', שלא יפסק מדבקות ובטחון שיש לו בהקב"ה אף שיעבור עליו מה שיעבור'.

ובמקום אחר (פרשת ורא שנת תרמ"ב): 'במדרש (שמו"ר ט ג) המשנה (ברכות ל:) 'אפילו המלך שואל בשלומו לא ישיבנו, אפילו נחש כרוך לא יפסיק'. הוא להיות לאדם עובד ה' מדת השתוות, שלא להפסיק עבודתו לא על ידי קירבות שיש לפעמים במתנת עליון [-המלך שואל בשלומו], ולא על ידי ירידה ונשיכת נחש. וכמו כשאין האדם מפסיק על ידי הנשיכה הולך לו הנחש. וכמו כן בכלל נחשב ימי הגלות נשיכת נחש, ואם בני ישראל מתחזקים שלא להפסיק, אין קיום להגלות'.

ד. עוד מעלת ההשתוות בתורת ה'בעל שם טוב הקדוש' יש להביא ממה שהרבה לכתוב שם

ולאו כל אדם זוכה, מכל מקום יש בתוכה גם דרגות נמוכות, וצריך האדם לעלות בסולם שלב אחר שלב עד אשר יגיע לרום המדרגה - מדת ההשתוות, שיהא הכל שווה בעיניו זמנים טובים ושאינים, וכפי שאמרנו.

לבטל שכלו ודעתו אל ה'

ולתוספת טעם להבין על 'מדת האי"ן', נציין לאחד מן הבניינים בתורת המהר"ל, בהם הוא משתמש רצוא ושוב כדי לבוא למכוון האמיתי, והוא: יש בכל אדם ג' כוחות שעל פיהם הוא פועל ועושה. הראשון, כח הגופני, הוא הכח שטבע השי"ת בגוף שפעולותיו יגרמו לדבר להיעשות כן, כגון שהמאכל שמכניס לפיו מביא באדם שובע, וכח זה מגיע מן הכבד. כח נוסף שיש באדם הוא כח בלתי טבעי חיוני, היינו, הכח שמפעיל את האדם לקנא ולרצות, לנקום ולנטור וכל כיוצא בזה, שמצד אחד הם דברים רוחניים יותר, אבל מצד השני הרגשות הללו הם פועל יוצא מרגשות הגוף ואינם רוחניים לגמרי, וכח זה נמשך מן הלב. הכח השלישי הגבוה מכולם, הוא כח 'הנשמה שבמוח' שהוא נבדל לגמרי מן הגוף, וביכולתו לגבור על משיכת הלב ולהשליט השכל עליו, והוא כולו רוחני ומזוכך.

ולמעלה מכל זה הוא 'מדת האי"ן', שאף אם הגיע למסקנא שצריך לפעול ולעשות דבר מה, הוא מבטל את דעתו לרצון ה' ואינו עושה כעצת שכלו כיון שהוא בטל לה' ונותן לדברים להיות על פי מה שהוא ית' רוצה. וכמו שמפרש ה'תניא' (אגרת הקודש פרק כה) על מה שמצינו בדוד המלך שבעת מנוסתו - עת ששמעי בן גרא קללו 'קללה נמרצת' (שמואל ב' טז ח) ואמר עליו דיבורים חמורים ביותר (שבת קה), שאף שהיה מן הדין להרגו ועבדיו אכן בקשו לעשות כן ולפגוע בו כדין מורד במלכות, בכל אופן לא הניחם דוד המלך לעשות כן ואמר להם 'הרי ה' אמר לו קלל'

שהוא טוב. 'והדר', פירוש, בין הדר דוה, הכל 'תשוה עליו', היינו שיהיה של הוד, היינו הוד למפרע שהוא הכל שוה בעיניו.

(שמואל ב' טז י). שאף ששכלו הישר אמר לו לשמוע לדברי אבישי בן צרויה שביקש להסיר ראשו ולהרגו (שם פסוק ט), בכל זאת אמר דוד המלך לעצמו ולסובביו שלא לשלם לו עתה כרעתו, כי בודאי זה מאת ה', שאם לא כן הרי שלא היה יכול להוציא הגה מפיו. ובכך ביטל את שכלו לגמרי להשי"ת בדביקות ב'מדת האין'. ולכן דייקא באותה שעה זכה דוד המלך להיות רגל רביעי שבמרכבה (מתוק מדבש למון החיד"א אות ט), כיון שהגיע לשלימות היותר עליונה שביכולת אנושי להשיג.

הטעם שיש בכסא הכבוד צורת בהמה

וביזיון ש'מידת האין' - ביטול כל העצמיות למען שמו באהבה, היא הגבוהה ביותר שיש בשמי מרום, יונח מדוע בכסא הכבוד של מעלה היה חקוק צורה של שור (יחזקאל א' י, ראה חגיגה יג), ויש שם פני אדם גם כן. כי שור רומז לביטול מוחלט אל אדונו, כמו שכתוב (ישעיה א' ג) 'ידע שור קונו וחסורו' וחסור אבוס בעליו, שאף שיודע שבעליו ירדה בו בפרך ויכול לשוחטו בכל עת, אף על פי כן הוא הולך אחריו ומשרתו באמונה. וזאת היא 'מדת אין', שהאדם יכול וצריך להגיע למדרגה זו של ביטול מוחלט ולא להיות כתוכחת הנביא שאמר 'ידע שור קונו וכו' ישראל לא ידע עמי לא התבונן'.

הטא אדם הראשון במידת הגאווה

בשנוזה נבחין, שזאת היא עבודתנו בעולם הזה מראשיתו ועד הנה. שכשברא השי"ת את עולמו, נברא אדם הראשון בתבנית ובדמות עליון, כמו שכתוב (בראשית א' כז) 'ויברא אלהים את האדם בצלמו בצלם אלהים ברא אתו'. ולכך נקרא 'אדם' מלשון הכתוב (ישעיה יד יד) 'אדמה לעליון' (של"ה הקדוש פרשת בראשית תורה אור אות ג ועוד).

והיתה כוונת יצירתו, שיאיר לבריאה כולה להתבטל אל ה' בשלימות, כי תיבת 'אדם' יש בה ב' תיבות: אל"ף – רמז לאלופו של עולם. דם' הרומז לבשר ודם והעולם העכור. דהיינו שעבודת האדם הוא שימשיך

את האלופו של עולם על ה'דם', ויבטל כל כוחותיו - גופו ושכלו לרצון ה'. וזה היה עד שבא הנחש הקדמוני והטעימו שיאכל מעץ הדעת, ולא היתה כוונתו כפשוטו שיאכל מן העץ, אלא החטיאם בחטא הגאווה כפי שכתוב בספרים (ראה ב"ר טו ז, פרי צדיק פרשת צו אות ב)^ה, שביקש להפרידם מהביטול להשי"ת, וכמו שאמר להם (בראשית ג ה) 'כי ביום אכלכם ממנו ונפקחו עיניכם והייתם כאלהים ידעי טוב ורע', שלא יהיו בטלים להשי"ת כמו עתה, אלא 'היו כאלהים יודעי טוב ורע' ויהי להם כביכול 'שכל' משליהם, וברמייתו זו הצליח להפריד בשמם את אל"ף - האלופו של עולם מן ה'דם' ולגרום שלא יתבטלו לה' (ראה אגרא דכלה פרשת תולדות בשם מקובלים קדמונים). ומכאן ואילך נשאר עבודה לדורות, שעלינו לתקן את שעיוות אדם הראשון על ידי דביקות בענווה ושפלות הרוח, לבטל שכלנו ודעתנו ל'מדת אין' לרצון ה' באמת.

אבות העולם תקנו את חטא אדם הראשון

וזאת היתה כל עבודת שבעה הרועים - אבות העולם (זוהר הקדוש ח"ג שא:)
'אברהם, יצחק, יעקב, יוסף, משה, אהרן, דוד', איש איש לפי עבודתו שהיו אחוזים במדה זו, לתקן את קלקול 'מדת האין' שפגם אדם הראשון, ובדרכם פתחו שער לה' עבורנו, שאף אנו נוכל לילך בדרך זו להתדבק בה, ולתקן את חלקינו באותו חטא.

אברהם אבינו - כמו שלמדים מדבריו שאמר לפני השי"ת (בראשית יח כז) 'הנה נא הואלתי לדבר אל ה' ואנכי עפר

עליו ואמר לו: רשע רשע אל תיגע בי שנאמר (תהלים לו יב) 'אל תבואני רגל גאווה ויד רשעים אל תנדני'.
וזה לשונו של ה'פרי צדיק' שם:
'שורש הקלקול היה בגיאות כמו שנאמר (בראשית ג ה) 'והייתם כאלהים'.

ה. באבות דרבי נתן (פ"א מ"ה): 'מה עשה הנחש הרשע באותה שעה, עמד ונגע באילן בידיו וברגליו והרתיעו עד שנשרו פירותיו לארץ. ויש אומרים לא נגע בו כל עיקר, אלא כיון שראהו אותו אילן היה צווח

ואפר' (בראשית יח כז), שאף שהשי"ת נגלה אליו לרוב חביבותו, בכל זאת לא הגיע לגדולות וביטול את עצמו לפני השי"ת כעפר ואפר שאינו שווה כלום. וכן עשה בכל ניסיונותיו, שלא הרחר אחר דרכי ה' והאמין בה'.

יצחק אבינו – שהיה כל כולו ביטול להשי"ת, עד שפשט צווארו על גבי המזבח בביטול גמור רק כי כן צוה ה'.

יעקב אבינו – שאף שעברו עליו צרות כל ימי חייו, בכל זאת התהלך בתמימות **'יעקב איש תם'** (בראשית כה כז) **עם ה'.** וכן כתוב (עמוס ה ז) **'מי יקום יעקב כי קטן הוא',** שהיה שלם במדת הענוה.

שינוי בכל השינויים האלה. וזה מאמר המשנה (אבות פ"ה מ"ג) עשרה ניסיונות נתנסה אברהם אבינו ע"ה ועמד בכולן, להודיע כמה חיבתו של אברהם אבינו ע"ה. פירוש, ברוב אהבתו להקב"ה כל הרוחות שבעולם אין זזין אותו ממקומו ועמד בתמימותו, ולא הרגיש כלל בכל מה שעבר עליו, לא כדרך אנושי שיש לו כמה שינויים בכל יום, והם כל שנותיהם לא נעשה בהם שינוי. ועליהם נאמר (משלי לא יב) 'גמלתהו טוב ולא רע כל ימי חייה' (תנחומא פרשת חיי שרה ד), כולל כל מיני שינויים וניסיונות בעוני ובעושר. ואמר 'כשם שהם תמימים כך שנותיהם', כי המה למעלה מן הזמן, כענין שאמרו (ירושלמי ברכות פ"א ה"א) אני מעיר השחר ואין השחר מעיר אותי. כי הגם שיש בכל יום התחדשות והארה חדשה,

ו. כלשון רש"י שם: 'וכי ממנו אני מעלים, והרי הוא חביב לפני להיות לגוי גדול ולהתברך בו כל גויי הארץ'.
ז. ונוסיף לזה מה שדרש ב'שפת אמת' (פרשת חיי שרה שנת תרנ"ו) על מעלת הביטול שהיה לאברהם אבינו ושרה אשתו: 'במדרש (ב"ר נח א) 'יודע ה' ימי תמימים' (תהלים לז יח) - כשם שהם תמימים כך שנותיהם תמימים. ורש"י פירש (בראשית כג א) 'שני חיי שרה' - כולן שוין לטובה. והוא מדת השתוות שכתב בספר 'חובת הלבבות' (שער יחוד המעשה פרק ה, שער אהבת ה' פרק ו). והוא מעלה גדולה להיות אדם עומד בתמימותו בכל מה שעובר עליו. ויש נסיון לעני ויש לעשיר, ושרה בתחלת ימיה עברו עליה כמה זמנים קשים ברעבון ובלקחתה לפרעה ואבימלך, ובסוף ימיהם היה להם כל טוב. ולא נעשה בה שום

יוסף הצדיק - קטנן של שבטים (ב"ר עה ז), די להתבונן מקופיא בהילוך חייו להיווכח את גודל ביטולו לה' אחד, שאף שהיה ברומו של עולם שאביו אהבו מכל אחיו, ומסר לו את כל רזי תורותיו שלמד בבית שם ועבר (ב"ר פד ח), אם כל זאת גם בזמן של 'הסתר פנים' כביכול, שהשי"ת גלגל שירד למצרים בביזיון גדול שנמכר לסוחרים וישמעאלים (רש"י בראשית לז יח ד"ה ויעברו) וירד לארץ מצרים שהיתה ערוות הארץ ומקור הטומאה והזוהמה. ולא די בזה, אלא שאשת פוטיפר שדלתו בוקר וערב בניסיונות קשים ומרים (ראה יומא לה:), והיה רחוק מכל סייעתא בגשמיות וברוחניות שלא לפול ברשת היצר. אם כל זאת היה שלם בבטחונו בה' אחד והתבטל לה' והאמין שהכל לטובה גם מה ש'נמכר לעבד יוסף'. ולכן כשהיה אפילו חשש נדנוד של עודף השתדלות במה שאמר לשר המשקים 'כי אם זכרתני והזכרתני' (בראשית מ יד) נגזר עליו לישוב שם במקום אשר אסירי המלך יושבים עוד שנתיים ימים (שמו"ר ז א), כי לאיש כמותו זה נחשב כבר לחטא, לפי שהיה מוכתר ומושלם בביטול לה'. וזה שמצינו שבשעה שעמד לפני פרעה ויכל לקבל כבוד גדול על ידי פתרון החלומות, פתח ואמר ללא חת ומורא 'האלהים יענה את שלום פרעה' (בראשית מא טז), ומסר את כל הדעת והכבוד לה', ולא חש לעשות זאת גם במקום הנמוך ביותר בערוות הארץ מול פרעה הרשע, כי ידע שכל תהלוכותיו טוב ורע מאת ה' היתה זאת. וגם כשהיטיב ה' לו שנהיה מלך על כל מצרים, ידע שהכל מהשי"ת ואמר 'שמני אלהים לאדון על כל מצרים' (שם מה ט) כי היה מוברר לו שהוא אין וכל תהלוכותיו נגזרים מאת ה' ולו יאתה המלוכה.

משה רבנו ואהרן אחיו - היו גם כן אחוזים ב'מדת האין', כמו שאמר 'והאיש משה העניו מכל אדם' (במדבר יב ג) ולבני ישראל אמר 'ונחנו מה כי תלינו' (שמות טז ז), ואמר על

לא ראי זה כראי זה, לכן יש שינוי הצדיקים הם למעלה מן הזמן והם בכל יום ושנה לטובה ולרעה, אבל מביאים התמימות גם בזמן.

י סודות והקדמות ללימוד ספרי החסידות

אהרן אחיו 'ואהרן מה הוא' (במדבר טז יא)^ה, שהיו בטלים ומבוטלים להשי"ת על אף השגותיהם.

ודוד המלך – הוא המובחר שבכולם בביטול ל'אין', כדרשת חז"ל (מגילה יא.) על הפסוק (שמואל א' יז יד) 'ודוד הוא הקטן', הוא בקטנותו מתחילתו עד סופו, כשם שבקטנותו הקטין עצמו אצל מי שגדול ממנו בתורה, כך במלכותו הקטין עצמו אצל מי שגדול ממנו בחכמה. ולא היה בוש לשאול את רבותיו יפה דנתי יפה חייבתי (ברכות ד.). וכלשון הספרי (האזינו שלד) 'וכי אין אנו יודעים ש'דוד הוא הקטן' (שמואל א' יז יד), אלא להודיעך צדקו של דוד שהיה רועה את צאן אביו, ואף על פי שנתמנה מלך על ישראל, הוא דוד בקטנו'. ולא נחה דעתו עליו עד שאמר על עצמו 'ואנכי תולעת ולא איש' (תהלים כב ז), שהסתכל על עצמו כפחות שבפחותים. ולכן אף בשעה שחטא בחטא בת שבע, לא נפלה רוחו עליו לראות על פי שכלו מה עליו לעשות, כי הבין שה' הניא לידו זאת, ואם כן למה לו לאבד עשתונותיו. ואכן כך נגלה לבסוף, שכל 'חטא' זה בא רק לטובה כדי להורות תשובה ליחיד (ע"ז ד.), ומחשבת אדם גבוהה ככל שתהיה לא היתה יכולה להגיע לזה.

וכל אלה פתחו לנו דרך עבורנו, שנוכל גם כן להיות קשורים למדה גבוהה זו, להתבטל להשי"ת כל אחד כערכו עד שנזכה להגיע ל'מדת ההשתוות' שהיא שלמות הביטול לה'. וזה עומק מה שאמרו בגמרא (נדרים לב.) על הפסוק (בראשית טו ה) 'ויוצא אותו החוצה - אמר לפניו: רבוננו של עולם, הסתכלתי במזל שלי ואיני ראוי להוליד בן. אמר לו: צא מאיצטגנינות שלך, אין מזל לישראל'. שבני ישראל נולדו שלא על פי

כמחריש וכמודה שמעלת קרח גדולה ממעלתו, אבל הוא עושה כדבר משה ומקיים גזירת מלך'. שהיה ענו מאד והוא מצדו האמין שהוא אינו ראוי להיות כהן לאל עליון אם לא שכך צוה לו משה.

ה. ומה נפלאים דברי הרמב"ן' (במדבר טז ד), שכשבאו קרח ועדתו להלין על כהונתו של אהרן, לא מוצאים כלל שאהרן ענה להם דבר, 'כי אהרן במוסרו ובקדושתו לא ענה דבר בכל המחלוקת הזו, ויהי

המזל, ולכן יש להם חלק במדת 'אי"ן' שהיא תהיה ה'מזל לישראל', שלא כאומות העולם שהם תחת המזל'ט (קדושת לוי מגילת איכה בשם המגיד ממעזריטש זי"ע, מאור ושמש פרשת ראה ועוד) וכמו שנבאר בעז"ה עוד בענין זה בהמשך השיעור (וימצא מקומו בגליון הבא בעז"ה).

אתם קרויים אדם ואין אומות העולם קרויים אדם

מעלה גדולה זו של הדביקות ב'מדת אין' שייכת רק לבני ישראל, כי להם בלבד יש נשמה קדושה אשר חוצבה ממרום, וזכו לקבל את התורה. וכמו שמפרש ב'מאור עינים' (פרשת יתרו) משמו של 'הבעל שם טוב הקדוש' זי"ע את דברי הגמרא (ב"מ קיד:) על הפסוק (יחזקאל לד לא) 'ואתנה צאני צאן מרעיתו אדם אתם' - אתם קרויים אדם ואין אומות העולם קרויים אדם. שהמושג 'אדם' שייך רק בישראל, שאף שדרכנו לקרוא לכל הולך על שתיים בשם 'אדם', אין זה נכון, אלא 'אדם' יש לו משמעות פנימית עמוקה, דכמו שביארנו שתיתב אדם יש לה צירוף שני תיבות, אל"ף - הרומזת לאלופו של עולם. 'דם' - רמז לחומריות הגוף.

בא', ונקראים מלכים כדכתיב (שם פסוק יג) 'ואני נותרתי שם אצל מלכי פרס'.

והנה ה' הנכבד הוא אלהי האלהים ואדוני האדונים לכל העולם, אבל ארץ ישראל אמצעות הישוב היא נחלת ה' מיוחדת לשמו, לא נתן עליה מן המלאכים קצין שוטר ומושל בהנחילו אותה לעמו המיוחד שמו זרע אוהביו וכו', יאמר כי הבדיל אותנו מכל העמים אשר נתן עליהם שרים ואלהים אחרים, בתתו לנו את הארץ שיהיה הוא יתברך לנו לאלהים ונהיה מיוחדים לשמו'.

ט. וראה לדברי ה'רמב"ן' (ויקרא יח כה) על שאומות העולם מונהגים על פי מזל וישראל על ידי השי"ת עצמו למעלה מן המזל: 'כי ה' הנכבד ברא הכל, ושם כח התחתונים בעליונים, ונתן על כל עם ועם בארצותם לגוייהם כוכב ומזל ידוע כאשר נודע באצטגנינות. וזהו שנאמר (דברים ד יט) 'אשר חלק ה' אלהיך אותם לכל העמים', כי חלק לכולם מזלות בשמים, וגבוהים עליהם מלאכי עליון נתנם להיותם שרים עליהם, כענין שכתוב (דניאל י יג) 'ושר מלכות פרס עומד לנגדי', וכתוב (שם פסוק כ) 'והנה שר יון

ולכן רק בני ישראל נקראים 'אדם', כי דבר זה של המלכת אלופו של אדם אינו שייך זולתי רק בהם שקבלו את התורה ויש להם חיבור על ידה לה' אחד, אבל אומות העולם שאין להם תורה ומצות, אזי אף שקוראים להם 'אדם' אין זה שמם העצמי כי חסר להם את פנימיות הדבר. וזה גם הטעם שנמשלו ישראל בפסוק זה לצאן, שכשם שלצאן יש ההתבטלות לאדוניה, כן לישראל יש ביטול להשי"ת וכמו שאמרו במדרש (שמו"ר כד כד ג) 'מה הצאן כל מקום שהרועה מנהיגה שם נמשכת, כך ישראל' וכו'.

ומפני חביבות הדברים נביאם בלשון קדשו: 'על פי מה ששמעתי ממורי זללה"ה, על מה שאמרו על פסוק (יחזקאל לד לא) 'ואתנה צאני צאן מרעיתי אדם אתם אתם קרוים אדם ואין אומות העולם קרוים אדם (ב"מ קיד:), ונתן טעם לזה. דנודע כי הדם הוא הנפש (דברים יב כג), שמשכן נפש הבהמי של כל הנבראים שיש להם חיות הוא בהדם. וזה יש לאומות ולבהמות גם כן, ונוסף על זה יתרון לישראל עם קרובו, שיש להם נשמה שהוא חלק אלוה ממעל חלק ה' ממש, כל עוד שאינה מופסקת משרשה שהוא הבורא ברוך הוא שהוא אל"ף - אלופו של עולם כנודע. וישראל על ידי קבלת התורה ועוסקן בעבודתו מתדבקין באלופו של עולם עד ששוכן בתוכם בחינת אל"ף - אלופו של עולם כנודע ונעשין חלקיו ממש כמו שכתוב (דברים לב ט) 'כי חלק ה' עמו', ונעשין אחדות עמו יתברך ונתחבר בחינת אל"ף אל בחינת דם' שהוא נפש הבהמי המלוּבש בדם של כל ישראל, ונעשה כסא לבחינת האין ונעשה אדם שהוא אותיות אל"ף דם, מה שאין כן באומות שאין להם 'בחינת האין' רק בחינת נפש הבהמי שבהדם, ולכך אינם נקראים 'אדם'.

נמצינו למדים עד כאן, שבני ישראל יכולים בכח האבות הקדושים לתקן את חטאו של אדם קדמא ששפרד מ'מדת האין', ושמדה זו גדולה ומרוממת לעילא מן כל דרגין ומקום מושבה בשמים ממעל.

[המשך השיעור יבוא בגליון הבא בעזרת ה']

קהל חסידי קאסוב

בנשיאות כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

בס"ד

השיעור השבועי

הקדמה ללימוד ספרי חסידות

מתקיים באופן כללי מדי שבוע בשבוע

ביום ב' בערב*

בשעה 9:45

עד שעה 10:30

[ואח"כ יתקיים מנין מעריב]

ניתן לשמוע השיעורים בקו קול קאסוב

במס' 718-682-2004 [1-5]

וכן ניתן לשמוע מודעות אדות השיעור

במס' הנ"ל [1-2]

* כדי לצלצל כל שבוע מקודם לשמוע אם יש שינוי בזמן מסירת השיעור